

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joi și Sămbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 50.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 5 Iunie.

Nu pentru prima dată ne ridicăm vocea în interesul învățătorilor noștri și siliți suntem să o facem și de astădată încă câteva zile și obositoarea muncă din școală, pulbera din sala de învățământ, larma, care îi asurdește urechile învățătorului încercat de a mai scurta la zilele vieții lui, pentru vre o câteva luni. Vorba e acum, ce să facă el în decursul verei, cum să-și petreacă timpul, și încă de așa, ca recreat și trusește și sufletește, să-și înceapă din nou activitatea cu puteri reînnoite.

Învățătorii altor neamuri folosesc feriele călătorind, cercetând băi de cură, și în chipul acesta și înmulțesc și cunoștințele, și largesc câmpul de vedere și în urmă pe lângă toate aceste se restaurează și trusește învățătorul român nu prea e în poziție de a-și pune gîmantanul în vr'un cupen și să se lege în vr'un stabiliment mînat de puterea aburului, ci el trebuie să caute în alt modru de a-și petrece oarele și zilele de recreație. Nu vorbim aici de învățătorii economi, cari trăiesc mai cu seamă din economia câmpului și pe care nu o pot părăsi mai cu seamă nici o zi, ci de acei învățătorii tineri, aplicați pe la școlile normale, cu salarii mai bunăsoare și cari încă junci fiind, pot de sigur să profite mult, foarte mult și în interesul lor propriu, dar și în interesul învățământului preste tot. Este fără de toată îndoială, că omul de regulă aceea știe, ce vede și despre tot ce nu vede, el are idei confuze sau apoi nu are de loc. Ar fi deci de dorit ca învățătorii noștri să nisuiască ca să vadă, cât de mult, și ei acel mult nu-l pot vedea, stînd în jurul vetei părintești, nemiscîndu-se în dreapta și în stînga. Călătoriile, vor dice unii, costă parale. E drept, — dar ele nu costă parale pe oamenii cei serioși, cari nu umblă în petrecri, ci umblă ca să-și agonisească, cât se poate de multe cunoștințe. Noi nu avem lipsă să cutriem ferii streine, pentru că la noi în țeară fie ce loc ofera ochiului ceva nou necunoscut, fie-care biserică este un monument vechiu, fie-care trăsura de pe păreți ne arată starea culturală a poporului, și aplicarea lui de a jertfi pentru scopuri culturale. Nu vei da de sat în Transilvania să nu aflu ceva demn de notat, ori date bune ori rele, și e bine, să scim și pre unele și pre altele. Pre cele dintăiu e bine să le cunoaștem, ca să le apremem, pe cele din urmă ca să le combatem cu toată puterea și să le stirpim, de e posibil în mod radical.

O notiță în mână, o cerusă în buzunari și fie-care plecat în o direcțiune, când se va întoarce îmbogățit în cunoștințe geografice, cunoștințe de oa-

meni și va să face o idee despre modul de viață al poporului și despre cei puși în fruntea lui, ca să-l guverneze.

Vei da de o biserică bună, curată și provădută cu cele necesarii, vei conchide la starea materială a poporului, vei da de o școală bine instruită, vei judeca, ce fel de preot stă în fruntea comunei și ce învățător e acolo. Vei vedea o cancelarie părăsită și incuiată, vei conchide, că ce administrație are comitatul, prețura și comuna — cu un cuvînt și vei putea face icoane adevărate despre starea materială și culturală a poporului. Mai zilele trecute dl Keleti Gusztáv, șeful biroului statistic din Budapesta, a ținut în sala academiei maghiare un interesant discurs despre diferitele popoare din Ungaria și Transilvania. Și scieți de unde a procurat datele aceste? A întrebat pe diferiții comisari de catastru, cari au trăit pe sate despre unele altele și așa apoi și-a completat discursul seu, — carele încat pentru noi românii nu e măgulitoriu și nu e măgulitoriu pentru aceea, pentru că comisarii, cari îi vor fi dat informațiunile nu cunosc din temei pe poporul român, nici datinele lui cele frumoase, nici familia și sănțenia ei, ci ei cunosc pe românii numai din birt și apoi doar o fi vîdut pe unul doi mîncînd mămăligă. Deci noi trebuie să ne cunoaștem pre noi și de aceea este tare necesariu ca învățătorii din comitatul Brașovului să se intereseze a cunoaște poporul român și de poate și pre cel sășesc din comitatul Sibiului, cel din comitatul Sibiului să plece în spre al Albei de jos, să vadă acolo salinele Uioarei, câmpia Miraslăului, Sânt — Imbrul — cu biserica de acolo — să dea o roată în spre munții apuseni și să vadă miseria în toată golățoarea ei, de când în băi, lucră franczii cu dinamit și de când în pădurile erariale nu au ce mai căuta după cereri de ciubere.

Toate acestea vîdîndu-le să deschide inaintea ochilor lor un câmp larg de meditat și acțiunile lui vor fi insutite în viitoriu în interesul de tot băntuitorului neam românesc.

Nu e petec locuit de român, să nu poată omul aduna ceva date, care să i fie de un felu de îndreptariu pentru întreaga viața lui. În fie-care comună de regulă avem câte un preot. Ori cât de lipsiți ar fi preoții noștri, ei totuși încă nu au ajuns în starea de a nu putea da unui om solid și cinstit cutărir pe vr'o zi — două sau pe vr'o 3—4 oare, după împrejurări și de a nu-i întinde masa sa. Numai că călătorii trebuie să fie modesti în pretensiuni și și mai crățtorii în vorbe față de alți oameni. Să vadă, să noteze, să întrebe și apoi judecata să-și o facă ei însuși fără de a vătămă. În modul acesta vor fi

și ei mulțămiiți și și mai mulțămiiți cei ce i-au putut primi. Nu ne putem inchipu capitalul, ce s'ar putea aduna în o vară în chipul descrii mai sus. Nu ne putem inchipu mulțămirea învățătorului, după ce va ajunge ear în sinul societății lui, câte va scie el povesti, câte va putea el să noteze în favorul seu și apoi mulțămirea aceasta l va recompensa insutit pentru ostenelele și chiar și cheltuelele lui.

Un învățătoriu, care nu cunoaște cel puțin o parte din țeara lui, dacă nu și ceva doar din alte țeri, nu se poate numi cu drept cuvînt învățătoriu. Cercul lui de vedere e mărginit — de ar avea el o sumă de cunoștințe teoretice, cu care să întreacă pe toți ceialalți. Vedem, că frații din România încă până sunt în preparandie vin pe la noi, ear noi, ca mai s'eraci, dacă nu putem ajunge până la ei, dar cel puțin să ajungem până acolo, până unde putem.

Greșesc foarte mult, învățătorii tineri și încă neîngreuiți cu poverile familiare, dacă nu și vor pune la inimă cele recomandate de noi din purul și sincerul intores, ce avem pentru ei și cauza lor, și nu vor întreprinde în vara anului acesta călătorii, în care vor scrie toate cele de însemnat și astfel vor contribui mult la aceea, ca să desarmăm pe cei ce lățesc despre noi câte și mai câte faime una mai nefavoritoare și mai în detrimental reputațiunei noastre ca alta.

Cei din birourile oficiilor nu o pot face, advocații mai puțin, preoții sunt prea legați de comună și serviciul lor, deci, ce nu pot ceialalți membrii ai inteliğinții române, să o întreprindă fără sfială învățătorii noștri în interesul reputațiunei lor și în interesul causei naționale romănesce. Resultatele, ce le vor dobândi din schimbarea de idei, din conveinirea cu oameni din alte țări, din cunoașterea de datine deosebite sunt neameșenat mai multe și mai mari, decăt ca să se poată descrie.

Fie ca învățătorii noștri, cari țin mult la reputațiunea lor să ne înțeleagă și surprindă cu cât mai multe schițe și suvenir de călătorii din vara anului 1887.

Revista politică.

Întimpinarea, ce a avut-o în Belgrad noul ministeriu Ristici însulfă mari îngrijiri cu deosebire foilor din monarchia noastră. Schimbarea ministeriului pare a fi o adevărată sərbătoare de mîntuire pentru poporul sərbesc, căci de multă vreme nu s'a mai întimpinat un cabinet cu un entusiasm așa de mare ca și noul cabinet din Sərbia. În Belgrad lo-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

106. **Batiz-Bacia** P. Pavel Novac, singelie are și **Tompa**.
Protoc. cer. numai până la 1785 au scris, dară al bisericeii nu l'au scris pe formulariu.
P. Stoica Lăpădat, are sing.
Proto. cer. până la 1786 și al bisericeii numai pe două coale are, i-se poruncește să facă protocol.
107. **Cherșes și Popești**.
P. Iosif Popovici, are singelie.
Protoc. cercu. are numai până la anul 1786 au scris, fiind-că și protocol s'au găt, pentru aceea i-se poruncește ca să facă.
108. **Buitori, Tamastelke cu Alșu-Pestiș**.
P. Ioan Săcără, are singelie.

- Portoc. cercul. numai până la anul 1786 are scris, și al bisericeii în două coale scris, i-se poruncește să-l facă deplin.
109. **Maghiaros sau Monorău și F. Rașos**.
P. Mihai Popoviciu are sing.
Protoc. cerculelor are scris numai până la 1784 și al bisericeii n'are numai pe două coale.
110. **Nandra-Valea**.
P. Zacharia Munteanu, are singelie.
111. **Zlajd cu colibile sale**.
Protoc. cerculelor până la anul 1784 au scris, și al bisericeii n'are nici cât, și precum se vede, nu scie scrie.
112. **Bozi, Groși și Ciulpezi**.
P. George Popovici, are sing.
Protoc. cerculelor numai până la anul 1786 au scris, și al bisericeii.
113. **Cerbel, Ulmi, Aranos cu Kis-Găunoasă**.
P. Irimie Lăscuș, are singelie sub Nr. 251 confirmat protocol hyrotonie.

114. **Boia și Muncelle mare și mic**.
P. Georgie Popovici, are sing.
Protoc. cerc. numai până la 1786 are protocol n'are, i-s'au poruncit să-l facă.
115. **Poiana Tomei și Merișor și Fereșd**.
P. Georgie Popovici sing. are.
Protoc. cercular. numai până la 1787 are, și al bisericeii n'are, și se poruncește, ca să-l facă.
116. **Socăști și Petreni sau Bătrăna**.
Papa Vasilie, are singelie.
Protoc. cer. până la 1786 An. 1786 au scris, protocol bisericeii n'are, i-se poruncește să facă.
117. **Lelești cu Runcu mic și Cerișor**.
P. Georgie Popovici, are sing.
Protoc. cer. până la 1784 au arătat, și protocol bisericeii bater l'au arătat pe o coală, i-s'au peruncit să-l facă deplin.
118. **Runcu mare, Șohodol și Alun**.
P. Spiridon Popovici, are sing.

caful clubului liberal și multe case private au fost iluminate și decorate sârbătoresc. Strigătele de: „Zsivio Ristici, Sârbia și Rusia” nu mai încetau; în tot locul se cânta imnul sârbesc și cel rusec. După 2 ore din noapte înaintea palatului Garașanin s'au făcut mari demonstrații. Geamurile palatului au fost sparte între strigăte de „Slivnicia;” „Pereat Garașanin!” „Pereat Austria!” Garașanin le-a răspuns cu vr'o câteva focuri de revolver și poliția cu multă greutate numai a putut potoli focul entuziasmului.

Aceste demonstrații grosolane au produs rele impresii asupra bărbatilor noștri de stat și foile din monarchie au și început cu comentariile. „Neue Fr. Presse”, într'un articol de fond condamnă desvoltarea lucrurilor din Belgrad, se ocupă cu deosebire de demonstrațiile politice, cu cari s'a serbat numirea noului cabinet, dîcînd, că pentru noi nu pot să fie indiferente. Un imn rusec, „pereat Austria” sunt demonstrații contra Austriei, eșite din inimile sârbilor, cari nu vor să mai scie de binefacerile monarchiei noastre și mai ales sunt vorbele junimei studioase, viitoriul țerei și mijlocitorii revoluțiunii. Ristici a promis, că va cânta să susțină relații bune cu toate statele vecine, ba mai mult, va cânta să întrețină relațiile cele mai amicabile față de statele acelea, cu cari Sârbia s'a stricat în decursul celor 7 ani, cât timp Ristici a fost depărtat dela cârmă. Asta însemnează atîta, dîce numita foaie, că Ristici părăsindu-ne se va apropia de guvernul rus, ear relațiile bune cu noi va ține, numai cât timp guvernul austriac va fi pretin cu guvernul rusec.

Noul cabinet nu e numai o afacere sârbescă ci și austriacă. Strigatul închee, „N. Fr. P. : Pereat Austria!” ne sună în urechi. Nu vrem să le aducem aminte sârbilor de recunoștință, ce o datoresc monarchiei pentru trimiterea lui Khewenhüller la Pirot, dar trebuie să le spunem, că Austria, a căreia amicie în decurs de șapte ani le a procurat mari foloase, va continua cu susținerea bunelor relații. Și aceea nimic nu împoartă ori de se numesc de ministru președinte în Belgrad bărbatul de stat Pirotanac, ori Garașanin, ori Ristici; ea însă acolo se nu se plănuească intrigi, contra Austriei, aceasta e datoria celor din Viena.

De altcum organul principelui Bismarck „Nord. Allg. Ztg.” e încântat de programul noului cabinet, de oarece stabilește menținerea celor mai bune relații cu toate statele streine, cruțare în afacerile economice, și regularea afacerilor interne, căci acestea sunt garanțiile pentru susținerea ordinii în statele orientale.

În Sofia s'a răspândit vestea, că Rusia plănuește candidarea lui George Caragheorgevici pentru tronul bulgar și atunci probabil, că lucrurile se vor încălci și mai rău. Din Kissingen scrie „Die Presse”, că Alesandru de Battemberg a încunoscînt pe regenta bulgară, că cu ocaziunea întrunirii sobraniei, respective a eventualei alegeri de principe, la el se nu reflecteze de loc.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

De sub Dealul-mare, la 31 Mai 1887.*) Cu „Pogorirea Duchului sânt,” s'a început furia alegerilor în cercul nostru de alegere Baia de Criș. Am

*) Pentru Nr. de Marți, sosită prea târziu.

Protocol. cercular până la 1784 au arătat, și bisericii precum mai în sus.

119. **Bunila, Ruda, Plopi, Poiana-Voini.** P. P. Ianoș Popovici, are sing.

Nota-bene: acesta cădînd de pe cal, ș-o rupt mîna, este și batern, și următorul seu

Proto. cer. numai la 1784 l'au scris, și proto. bisericii n'are, i-se poruncește ca să facă.

120. **Goleși, Vâlari și Hozdo.** P. Zacharie Popovici n'are singelie.

Și nici un protocol are, este tinăr și nu scie scrie.

121. **Lingina și Kirai-bania.** P. David Popovici, are singelie.

Protocolul cercula. numai la 1786 are și al bisericii are.

122. **Gelari.** P. Ioan Rad.

Protoc. a cer. numai la 1784 are, și al bisericii are.

123. **Cinciș-Cerna.** P. Mihail Popovici, are sing.

Proto. cer. la 1784 au scris, și al bisericii numai

luat de multe ori parte la luptele electorale — dar nici odată nu am văzut atîta vehemență, atîta terorism din partea organelor administrative asupra alegătorilor români. Sunt peste 2000 alegători în acest cerc, și ceva-și preste o sută, cu bun cu rău, alegători străini. Aproape totalitatea voturilor sunt române, și cu toate aceste lupta e invergunată.

Alegătorii români au să lupte contra organelor administrative, contra pretorilor, notarilor, juđilor — cu puține excepțiuni, înainte de toate avem să luptăm contra corupțiunii și contra terorismului ne mai pomenit.

Candidați sunt românul: Petru Truța cu program național și Hollaky I. maghiar, cu program opozițional moderat.

Pentru Hollaky lucră pretorii, și paralele dînsului, pentru Truța toți românii, cari și iubesc mai mult neamul lor, ca argintul sunător, cari sunt conșcii de demnitatea națională, în aceste timpuri grele.

Sunt altcum și dintre români câte-va persoane, cari spre rușinea lor fie dîs, lucră mai tare pentru candidatul H. decât chiar ungurii, dar asupra acestor personaje vom reveni cu altă ocaziune.

Încă în prima dîi de Rusali, notarii — cu vre-o două excepțiuni — au fost provocați cu cea mai mare asprime din partea pretorilor, unii au fost amenințați cu destituirea, la ca de a nu aduce fiecare pe juđii sei și pe alegătorii din fie-care comună parte în Brad, parte la Baia de Criș, pentru ca să candideze pe H.... de deputat. Ei, dar oamenii sub acest pretest nu voiau să vină la Brad, nici la Baia — fiind tocmai a doua dîi de Rusali. S'a luat refugiu la terorism și amăgiri.

În cercul Buceșului, în mai multe comune s'a spus, că se meargă alegătorii la Brad, în cauza procesului cu pădurile — față de erariu — că va veni vice-spanul sei asculte. Alți alegători au fost amenințați cu pedepse de câte 5 fl. la ca de a nu merge la Brad. În unele cercuri notariali juđii au umblat dela alegător la alegător, numai ca să-i poată duce.

În cercul Rîșcutiței li s'a spus unora, că a alegere de notar, amăgiiți alegători până aici au fost duși în trăsuri — plătită și-a Baia de Criș. Un sârmă jude din Tomnatec și-a lăsat un prunc mort acasă și de frica notarului s'a dus la Baia. Trebuie să notez, că a doua dîi a fost acceptat atîț în Brad cât și în Baia de Criș ca să-l candideze.

Juđii, și câțiva alegători în Brad au fost ținuți flămânzi până la 3 oare post-meridiane, acceptînd pre H., carele însă nu veni. Ce era de făcut? Oamenii începură a murmura, mai virtos, că acum vîdură unii, pentru ce sunt chemați la Brad.

S'a început a da la vinars și vin la oameni, ca să-i pregătească mai bine. Apoi se făcu candidarea lui H. de cătră unul din preșidenții biroului electoral, Brady L. căruia îi succedă notariul substituit Kosperda. Acesta a spus și una din bunătățile, ce va face noul deputat, adecă pod preste Mureș, și alte netoții corunrate. Candidarea fu primită cu „să trăească” eșit din peptul alor 3 indiviđi, cunoscuți de toți Zaranđanii de oameni, cari numai au pe le nas, și anume popa Boticiu gr. cat., toștul dascăl Groza, și cantorul Rusu, renumiți ca oameni bețivi.

În Baia de Criș, însuși pretorul Markosy a propus constituirea partidului opozițional, el a și candidat pre H. ear la pretură s'a atîrnat un steag mare pentru H. adecă totul are caracter oficios. În Baia, fiind nedeaia au luat parte mulți oameni — cei mai

mulți beți. Corteșii renumiți a lui H.: sunt notariul substituit, Tomuța, Ulain și Petru Gligor.

Joi în 9 Iunie, notarii cu puține excepțiuni — juđii și unii juraiți în urma unor mandate aspre au plecat la Deva pentru oferirea candidaturii. Un banderiu de vre-o 25 cărute cu pretorii cercuali în frunte au plecat la Deva pentru oferirea candidaturii. Organele administrative lucră orbis, pe față pentru reușita lui H.

Juđii, cari nu au voit a merge, sunt amenințați cu destituirea.

Banderiul cu deputat cu tot Vineri au reintors pe la Baia în Brad. În Baia banderiu a fost tractat la ameadi — fiesce pe speșele candidatului, — așa merge acum. Aici pe lângă mîncare au mai pătît și rușine. Cetățanul Bardosy — om popular — fiind rugat ca să lucre pentru H. le-a răspuns, că se teme să nu fie păcăliți cu candidarea ca și alții. În numele banderului vorbi Ulain, rușinea însă, cădu pe toți împreună cu candidatul.

La Căinel, unii din banderiu au strigat: „trăească Hollaky”; unii oameni de lângă drum le-au răspuns cu „trăească Truța”. Oamenii — fiind provocați — se infuriară și aruncară cu petri în trăsura. Se începe apoi o bătaie, și cei 3 oameni, fură bătuți de cătră banderiu. De aci încolo convoiul a mers însoțit de 4 gendarmi până cătră Brad.

Vineri spre seară au sosit în Brad, bine ploați, fără a fi împinați de cineva. În Baia de Criș asemenea primire. La poarta triumfală se aflau doi servitori, când a sosit candidatul. Sâmbătă s'a ținut programul în Baia de Criș și în Brad. Prezenți erau toți oamenii, cu cari venise dela Deva, pe lângă unii maghiari din loc.

Pe la 12 oare a sosit și vice-comitele, carele încă sprijinesc candidatura, și chiar personal îndemnă pre juđii, ca să lucre pentru H. — Cărutele au fost plătite de pretori per 6 fl. ear diurne la juđii și juraiți câte 1—2 fl. de persoană. Toate aceste fiesce candidatul le solvesce prin pretori, ori oamenii lui. Terorismul e oficial. Șansele noastre cresc din dîi în dîi. Acțiunea produce reacțiune.

Esop.

Varietăți.

* În urma scirei aduse de foile olandeze împărăteasa și regina noastră Elisabeta în 4 Iulie n. a sosit în Amsterdam, unde va petrece puțin la Dr. Metzger pentru repetirea curei de massage, ear după aceasta va pleca spre Anglia.

* (Pensionarea secretariului de stat Tanárky.) Foaia oficială „Budapesti Közlöny” publică pensionarea secretariului de stat din ministerul de culte și instrucțiune publică, Gedeon Tanárky, cu care ocaziune drept recunoștință pentru serviciul îndelungat i-sa conferit și ordinul crucei de cavaler a Sântului Stefan. Tot odată s'a numit în locul dînsului de secretariu de stat Albert Berzeviczy; ear consiliariului de stat Alesandru Gőnczy i-s'a dat titlul și caracterul de secretariu de stat.

* (Sârbarea de închidere a academiei de drept de aici.) Mercuri la 12 oare s'a început săvîrșirea unui maret act, care lasă înduioșare în inimile simțitoare. S'a serbat închiderea academiei din al cărei isvor în decursul multor decenii s'au adăpat mulți bărbați folositori patriei și neamului lor. Sârbarea a durat o oară și înfașa o priveliște

Fiind acum de curînd preoțit, n'are protocol, și i-se poruncește să facă.

129. **Keresztur-Arka și Kerest.** P. Petru Mosor, are singelie.

Protoc. cir. are, dară nici după rînduială este scris, nici are deplin, și al bisericii are scris.

130. **Nagi-Barcia și Kis-Barcia.** P. Nicolae Popovici.

Proto. cir. uumai de 1784 are scris, și al bisericii are, dară numai pe hîrtie.

După sfîrșitul lucrării visitații canonicesci toți preoți sfîtuindu-i-se li s'au poruncit ca toate protocoalele să scrie, adecă a poruncilor noastre, și a botezărilor, cununărilor și a mortilor, lângă care și sfatul arhipăstoresc primindu-l, ca să-și poarte viața a sa cu toată cinste, și biserica să păzească, și toate poruncile să facă și de cele oprite fapte rele să se păzească.

S'au dat în Deva, în 8 Iunie, 1787.

Gedeon Nichitici m. p.
Protopop Petru Ștef m. p., Cernovici m. p.
Uniad. secretar.

pe o legătură de hîrt. au făcut i-se poruncește să-l facă.

A-o 1787 die 20/9 Iunie în Deva s'au luat înainte lucrarea a visitații canonicesci.

124. **Dedaci** sau **Biscare**, și **Șar-P.** Andreiu Munteanu, are falău sau **Șeulesci**, singelia.

Protocolul cercularelor are, dară numai de aicea și de acolo fără rînd oare câte-va porunci au scris, și al bisericii numai pe niște hîrtie are scris, i-se poruncește să facă.

125. **Sent-Andras** și **Sent-Halma.** P. Mihail Radovici, n'are singelia, ci spune, că este la Hondol Vicașu.

Protocol cer. n'are scris tot, ci numai oare-câte porunci, și al bisericii are.

126. **Deva.** P. P. Simeon Savva, are sing.

Protoc. cer. are, dară nici din anul 1784 și 1785 nimic n'are scris, și bisericii are. Aici nu este preot.

127. **Saros-Almas** și filia **Kozolia.**
128. **Cherjeți** și **Kanni-Bretelin** P. Nicolau Popovici, are sing.

mişcătoare, solemnă, dar cucernică. În sala de ascultare Nr. I. împodobit cu frunze verzi de stejar s'a adunat pe lângă numărul cel mic al ascultătorilor de drept și câțiva veterani, cari în floarea vârstei se împertășiseră și ei din darurile scumpe ale academiilor. Ca reprezentant al orașului Sibiu a luat parte primarul de Hochmeister și directorul de poliție Drotleff. Directorul acad. Dr. Alois Sentz a deschis serbarea prin puține, dar simțitoare vorbe; ridicându-se apoi pentru ultima dată pe catedră prof. acad. Dr. Stefan Fökel, care prin o vorbire vie și pătrunzătoare înfățișază istoricul desvoltării al acestei academii, al cărei spirit de patriotism nu s'a manifestat nici prin planurile de demonstrații politice, nici prin promovarea unei ș'a disprețului față de naționalități, ci profesorii ei totdeauna s'au născut a promova stima reciprocă între fii ascultători de drepturi ai tuturor națiunilor, s'au născut a provoca și desvolta simțul pentru lege și drept. Mulțămind după aceasta cand. iur. Lurz în cuvinte calduroase, fundatorilor și tuturor sprijinitorilor acestei academii, directorul rosti cuvântul de închidere, accentuându, că deși academia de drept s'a sters d'aici, fructele ei totuși se vor conserva multă vreme. Când a sunat oara 1. s'a învârtit cheia în ușă pentru ultima dată. — Poate ca Sibiuul să se mai bucure de un astfel de institut, dar așteptăm alte timpuri!

* Cursurile la universitatea din Pesta s'au încheiat. Din almanachul din acest an al societății se vede, că au funcționat cu totul 217 puteri didactice. Numărul universitarilor în semestrul prim a fost de 3677, iar în al doilea 3370. — Facultatea teologică o au frecventat 92, cea juridică 1628, la medicină au fost 1125, la filosofie 279. Numărul jidanilor a fost de 1061. D'or mai trece mulți ani tot așa, universitatea va fi cercetată mai numai de fii lui Israel!

* În 14 a. l. c. sa deschis s'erbătorească noua universitate din Krakovia.

* Societatea pentru învățătura poporului român din București în ziua de Rosale a adus ovațiuni de recunoștință Ilustrei Doamne, Alina Stirbei, care a dăruit peste 20 mii de galbeni, ca să se răspândească lumina tot mai mult între popor. Societatea a fost reprezentată prin un însemnat număr de membrii, cu comitetul și cu corpul didactic și elevii școlii normale și primare. D. Crețean vice presid. în o vorbire potrivită, a mulțămii în numele societății Ilustrei Doamne. Eață cum a știut răspunde o română generoasă, mișcată de urările elevilor și de cuvintele bine alese ale vice-președintelui:

Domnilor!

Ve mulțamese călduros pentru frumoasele cuvinte, ce mi-ați adresat. Nu cred însă, că merit atăta laudă pentru fapta, ce am săvârșit. Am făcut un dar școlii societății pentru învăț. poporului român, acestei societăți, care este o fală și o onoare și pentru conducătorii ei și pentru țeară, asupra căreia ea revarsă binefacerile învățământului primar. Mulțămirea mea sufletească este, că și eu am putut avea fericirea de a contribui cu ceva la întărirea viitorului acestei patriotice școli. Sunt pe deplin astăzi satisfăcută. Să dea bunul D-șeu ca numele și ofranda mea să fie de un bun augur pentru această școală; aceasta este ambițiunea mea; aceasta este cea mai vie a mea dorință; aceasta va fi cea mai dulce a mea recompensă. Să trăiți copii! Să ve siliiți a învăța, căci prin învățatură veți recunoaște din religione, că fără credință în D-șeu la nimic nu ne poate merge bine, nimic nu putem dobândi cu succes. Să ve siliiți dar să ajungeți oameni buni, cinstiți și iubitori de iubita noastră țeară. Când veți dobândi aceste daruri, veți putea și voi la rândul vostru să ve respândiți în țară spre a lumina tinerimea fragedă a generațiilor viitoare.

După aceste cuvinte scrie „Telegraful” generoasă Doamnă inspirată de entuziasmul momentului vine și mai adresează câtra copiii aceste ultime cuvinte: „Încă odată ve dic: Să trăiți, copii! De astăzi înainte să me știți pe mine de mama voastră.”

* (Poe îngrozitoriu.) După cum se anunță prin o scire telegrafică, în Botoșani a ars 800 de case, cu care ocaziune s'au întâmplat totodată și 7 casuri de moarte.

* Târgul de țeară în Murăș-Oșorhei, ce s'a ținut în 10, 11, 12, și 13 Iunie, după cum ne scrie corespondentul nostru de acolo, a fost bine cercetat, s'a adunat foarte multe și bune vite, cum de regulă se întâmplă la acest târg. Cumpărătorii străini au fost față cu alți ani foarte puțini, și astfel în lipsa de concurență vitele și ce s'au vândut s'au vândut foarte ieftin. Boii de frunte s'au vândut abia cu câte 240 fl. ceșe altădată se vindeau cu câte 350 fl. Junci frumoși și bine împerechiți cu 60—65 fl. Vaci cu lapte de clasa primă cu 60—70 fl. Cai de rasă mai nobilă nu au prea fost. Relativ mai bun preț au avut porcii.

Preste tot s'au vândut la acest târg 2828 vite cornute, 218 cai și 262 porci.

Diua târgului a fost destul de bine cercetată, dar se observa foarte tare lipsa de bani.

* Principile Alecsandru de Battemberg, după cum se scrie, va veni în vara aceasta la Sinaia, unde va petrece câțva timp ca oaspe al curții regale.

* Foile din România aduc scirea, că la 3 Sept. 1887 se va țină concurs la ministerul domeniilor pentru trimiterea a 2 bursieri la școala de forestrierie din Nancy (Francia) și a unui alt bursier în Germania, ca să studieze forestrierie.

* (Cutremur.) În Siberia oficială s'a întâmplat un infricșat cutremur, ce a înspăimântat pe toți locuitorii în deosebi mari pagube a suferit orașul Vernji. Conținutul unei telegrame sună astfel: Ați dimineața în ziua de 28 Mai, pe la oarele 5 un cutremur teribil a distrus în orașul Vernji mai multe edificii, printre cari casa guvernului, gimnasiul, spitalul și mai multe biserici. După prima constatare, culeasă în pripă, peste 120 oameni au perit, cea mai mare parte copii. Generalul Fredy cu soția și copiii sunt greu răniți. La casarmă au perit 15 soldați, iar 125 sunt greu răniți, la penitențiar mai mulți arestanți au fost acoperiți de ruine. Cea mai mare parte din oraș a căzut în ruine, orașul Vernji nu mai există, poporațiunea a fugit și trăește în corturi. Cutremurul urmează.

* (Monopolul chibriturilor.) În România s'a sancționat legea, prin care se acordă statului drept exclusiv pentru fabricarea chibriturilor.

* (Cea mai mare datorie în bani.) Datoria tuturor statelor de pe pământ, după tablele statistice ale lui Hübner aparute de curând este de: 128.000 milioane de mărci. Statele cele mai mari, care adaugă mai mult la această sumă sunt: Franța cu 29.708, Britania-mare 15.296, Rusia 14.625, Austro-Ungaria 9.110, Italia 8.874, America nordică 7.199, Spania 5.149, Prusia 4.073, Turcia 3.180, Portugalia 2.162, Egiptul 2.119, Iaponia 2.097, Țările de jos 1.799, Belgia 1.392, Imperiul german fără singuraticile state 640 Svedia și Norvegia 400, Danemarca 108, Helveția (fără datoria cantoanelor) 29 milioane de mărci.

Studii asupra stării actuale

a școlilor noastre împreunate cu combaterea defectelor și indicarea remediilor. (Veți și numărul 8, 9, 18, din anul trecut al foaiei școlare „Școala și Familia,” ce apare în Brașov.

(Încehere.)

II. Impedimentele interne. Cine a băgat de seamă, a putut vedea, că cam dela anul epocal 1848, rectius dela 1850, pe când biserica noastră română ortodoxă din eparchia Ardealului și-a ținut primul sinod, după o robie de un secol și jumătate al sinodalității sale: de atunci și până acum se născură două curente în privința autonomiei și inspecțiunii școlilor noastre. Unii susțineau (mai ales mirenii), că școala să se scoată de sub principiul confesionalității, de sub biserică spre a deveni un institut independent de biserică; sub cuvânt, că biserica ar fi făcut și ar face multe greșeli, neavând forțe de ajuns pentru d'a se îngriji, cum se cade de institutele de educațiune a le poporului. Alții (între aceștia în prima linie întreg episcopatul român) au pledat și au obținut victoria ca școala să depindă cu totul de biserică pentru cuvântul, că în monarhia noastră este proclamat prin acte maiestetice principiul confesionalismului. Și adevărata cultură numai sub scutul și conducerea bisericeii se poate câștiga.

Dar dacă biserica are școlile sub aripile sale ocrotitoare, ar trebui ca nime să nu se facă preot, până nu va fi câți-va ani învățator, ca să știe, ce e școala, când va deveni preot.

Nu mai astfel ar prospera, credem, cauza școlară sub egida bisericeii. Și alte confesiuni din patria d. e. sașii — tot astfel urmează. Dacă preotul conștient de chemarea sa ca inspector local de școală, dacă protopopul cu conștiința datoriei pe inimă, ca inspector districtual de școle, ar fi intradever oameni de școală nu numai multe greșeli s'ar ocol: dară întreaga viață de școală ar curge de o sută și de o mie de ori mai regulat, decum curge astăzi.

Un mare defect are „statutul nostru organic,” că învățătorul este ignorat cu totul în comitetele parohiale ca școala școlare.

Ne fiind învățătorul membru în aceste corporațiune, nu poate încurca cu votul său decisiv în chestiunile școlare. De aici apoi multele irregularități, ce se văd zilnic în viața noastră școlară mai cu seamă pe la sate, unde adeseori nime din comitetul compus din oameni necurțurari nu înțeleg nici o chestiune școlară. Preotul, și dacă ar înțelege ceva sub cuvânt, că nu vrea să se strice cu oamenii în cele mai dese casuri — se acomodează după voința poporului.

Bună e constituția, unde e lumină și cultură, dar la noi, avem firmă convingere, că în multe privințe este o sabie cu două tăisuri. La noi organelor inferioare ca comitet parohial, ca sinod parohial li se dă prea multe drepturi suverane asupra școlii. Să ilustrăm puțin chestia. S'au întâmplat și în-tâmplă casuri, unde o leafă sistemată și ordonată de organele superioare școl. conf. s'a pus în sinoadele parohiale la ordinea zilei spre dezbateri dintr'un motiv sau altul și în loc să se îmbunătățească s'a redus.

Așa se paralizează la noi toate chestiile bisericești, școlare și fundacionale; eară poziția învățătorului devine precară și școala ca val de ea. Până când tot așa pentru D-șeu?

Aici oficiile protopopesci, cărora legile noastre organice bisericești li-au dat puteri depline, sunt chemate a strînge, a regula pe astfel de comitete, și nici decăt a le da frâu liber, căci a-i tracta cu cruzare, unde nu e de cruțat, legea devine atunci de ris și ilusoria. I. D. P.

Dare de seamă și mulțămii publică.

Comitetul pentru adunarea de ajutoare în favoarea nenorociților arși prin foc din comuna Galați de lângă Făgăraș, în țeara Oltului, după ce în urma apelului său dela 27 Aprilie a. c. st. n. a primit ajutoare din mai multe părți locuie de inimi nobile și marinoase, voese acum pe această cale a-și da seama și a mulțămii în numele celor arși din Galați bine-voinților contribuitori.

S'au trimis ajutoare:

1. Din Sibiu prin Esceljența Sa dl arhiepiscop și metropolit Miron Romanul 54 fl. v. a. colecții dela p. t. dni: Esc. Sa Miron Romanul, arhiepiscop în Sibiu 20 fl.; Ilustritatea Sa Nicolau Popea, vicariu arhiepiscopesc în Sibiu 5 fl.; Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit în Sibiu 3 fl.; Nicanor Frateșiu, protosingel în Sibiu 2 fl.; Ioan Popescu, profesor în Sibiu 1 fl.; Dr. Nicolau Maier, protopop în Seliște 1 fl.; Alecsandru Todorșan, protopop în Alba-Iulia 1 fl.; Ioan de Preda, avocat 1 fl.; Dr. Ioan Crișan, profesor în Sibiu 1 fl.; Petru Ciora, oficial consistorial 1 flor.; Petru Truța, adv. în Baia de Criș 1 fl.; Ioan Danciu, protopop în Ofenbaia 1 fl.; Augustin Nicoară, dep. sinodal din Deva 1 fl.; Vasiliu Damian, protopop în Brad 1 fl.; Corneliu Aiser, oficial de bancă 1 fl.; Dr. Ioan Mihai, avocat în Orăștie 2 fl.; Ioan Gall, protopop în Abrud 1 fl.; Romul de Crainic, protopop în Dobra 1 fl.; Teodor Herman, dep. sin. din Deeg 1 fl.; Dr. Moga, medic 1 fl.; Alecsandru Lebu, proprietariu în Cacova 1 fl.; Ioan Hannia, director seminarial 2 fl.; Eugen Brote, asesor consist. 1 fl.; Ioan Petric, protopop în Brașov 1 fl.; Iuliu Dan, dep. sinodal din Făgăraș 2 floreni. (Suma 54 fl. v. a.)

2. Din Arad prin P. S. Sa dl episcop Ioan Mețian 49 fl. 60 c. colecții dela p. t. d-ni: Preasfinția Sa Ioan Mețian, episcop în Arad 10 fl.; Ieroteiu Beleşiu, archimandrit și vicariu episcopesc în Oradea-mare 2 fl.; Meletiu Drăghicui, protopop în Timișoara 1 fl.; Chirilescu Petru protopop în Kétegyháza 1 fl.; Vasiliu Papp, protopop 1 fl.; Petru Suciu, protop. și asesor cons. în Oradea mare 1 fl.; Elia Moga, prot. 1 fl.; Alecsandru Filip, not. cerc. 1 fl.; Constantin Furban, protop. 1 fl.; Moise Bocșan, protop. 1 fl.; Teodor Filip, protop. 1 fl.; Zeno Moesonyi, proprietariu în Bules 10 fl.; Sigismund Popovici, president de tribunal în Szolnok 1 fl.; Paul Rotariu, avocat în Timișoara 1 fl.; T. Ciontea 50 c.; George Fejer, din Borșinea 1 fl.; Nicolau Oncu 1 fl.; Dr. Iuliu Bonts 1 fl.; Silviu Suciu din Budapesta 1 fl.; Georgiu Cojocariu din Lipova 1 fl.; Em. Misiaci din Caposvár 1 fl.; Nicolau Zigre, avocat și asesor în Oradea-mare 1 fl.; Voicu Hameșea, protop. în Lipova 1 fl.; Vasiliu Mangra, profesor 1 fl.; Ioan Groza, protop. în Almașiu-Halmagru 1 fl.; Teod. Lazar 10 cr.; Teod. Lazar în Bekas 1 fl.; Vasilie Beleş din M.-Radna 1 fl.; Paul Tempea, din Toracul-mare 1 fl.; Vasile Pagubă 1 fl.; Dimitrie Bonciu, notariu public 1 fl.; Augustin Hameșea 1 fl. (Suma 49 fl. 60 c. v. a.)

3. Din Sibiu prin Prea Onoratul Domn Parteni Cosma, directorul „Albinei” 217 fl. v. a. colecții dela p. t. dni: Institutul de economii și credit „Albina” 200 fl.; Parteni Cosma, directorul „Albinei” 5 fl.; Iacob Bologa, cons. aulic. în pens. 2 fl.; Elia Măcelariu, cons. gub. în pens. 2 fl.; George Barțiu, publicist 2 fl.; Gregoriu Mateiu, neguțăriu 3 fl.; Șulufișu, jude reg. pens. 1 fl.; Popp 1 fl.; (?) 1 fl.; (suma 217 fl. v. a.)

4. Din Brașov prin mult. on. domn Ioan Socaciu, profesor gimnasial 50 fl. 50 c. v. a. colecții dela p. t. dni: Ioan Socaciu, prof. în Brașov 1 fl.; Lazar Nastași, prof. 1 fl.; Artemiu Feneșan, prof. 1 fl.; Andreiu Bérșean, prof. 1 fl.; George Chelariu, prof. 1 fl.; Dionisiu Făgărășan prof. 1 fl.; Nicolae Pilțiu, prof. 50 cr.; Iosif Fericean, prof. 1 fl.; Iosif Macsin, prof. A Vlaicu, prof. 1 fl.; Ioan C. Panțu, prof. 1 fl.; N. N. prof. 1 fl.; Ioan Dobrea, prof. 1 fl.; d-na Zoe Pop, comfătărișă 50 cr.; I. Chulescu, comerciant 1 fl.; Gr. Birea, 1 fl.; G. M. Zănescu, comerciant 1 fl.; Petru Faro, amplotai 1 fl.; Negrea, supra-locotenent 1 flor.; Petra Petrescu 1 fl.; N. Strevoiu adv. 1 fl.; N. Bărbucean 50 cr.; Nicolae I. Ciurcu 1 fl.; D. Stefan 1 fl.; George Bérșean, prof. 1 fl.; P. Budiu, prof. 1 fl.; George Moian, învățat. 1 fl.; Ioan Dariu, învăț. 50 cr.; Ioan Aron, învăț. 50 cr.; Nicalau Oan-

cea, inv. 20 cr.; Z. B. inv. 20 cr.; N. N. inv. 1 fl.; I. Saniță, secret. efor. scol. 1 fl.; N. Mocan 1 fl.; G. N. 60 cr.; D. Eremias nepoții, negustor 2 fl.; N. N. B. 1 fl.; Laurențiu Macsimilian 1 fl.; Ioan Lenger, advocat 5 fl.; Petru Neameș, not. reg. pub. 1 fl.; Silvestru Moldovan, prof. 50 cr.; Bartolomeiu Baiulescu, paroh 1 fl.; Ioan Dușoiu, comerciant 1 fl.; Frații Stănescu 2 fl.; Diamandi Manole 5 fl. și Vasile Voina, paroh 1 fl. (Suma 50 fl. 50 cr. v. a.)

5. Din Brașov dela mult on. domn Iordan I. Muntean, asesor 3 fl. (Suma 3 fl. v. a.)

6. Din Zlatna dela mult on. domn George Vișa 5 fl. (Suma 5 fl. v. a.)

7. Din Cucușlata prin mult on. domn Nicolae Chior. niță 12 fl. 7 cr. v. a. colectați dela p. d. ni: Boeriu George, proprietariu 2 fl.; Nicolae Chiorniță, proprietariu 3 fl.; Vasile Clem, econom 10 cr.; Grigore Clem, econom 10 cr.; George

Pumnea, econom 10 cr.; Nicolae Clem, econom 10 cr.; Andron Nicu, primariu 20 cr.; Nicolae Lazar, econom 10 cr.; George D. Cantor, inv. 50 cr.; Iacob Cupcic, 50 cr.; Isak Volf 50 cr.; Volf Moritz 30 cr.; George Sglimbea, paroh 1 fl.; Anania Roșală, econom 20 cr.; Ioan Gall, econom 10 cr.; Ioan G. Cirică, econom 10 cr.; Valoarea cucuruzului adunat dela mai mulți economi și prefăcut în bani 2 fl. 65 cr.; mai mulți locuitori 68 cr. (Suma 12 fl. 23 cr. v. a. — 16 cr. s'a spesat cu colectarea.)

8. Din Branul superior prin mult on. domn Ioan Rațiu, notar s'a colectat și trimis până acum 4 fl. (suma 4 fl. val. austr.)

9. Din Făgăraș prin prea onoratul domn Ioan Turcu, protonotar comitatens 6 fl. colectați dela p. d. ni: Ioan Dejenariu, comptabil 2 fl.; Bărsan, căpitan ces. reg. pens. 2 fl.; și Nicolae Cozgarca, căpitan ces. reg. pens. 2 fl. (suma 6 fl.; val. austr.)

Sumele de sub punctele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, și 9, cari la olaltă dau suma de 400 fl. 80 cr. v. a. s'au împărțit prin comitetul de ajutoare celor daunați din Galați la 10 Main 1887 st. n. (Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Iunie n. 1887.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%		
Renta de aur ung. de 4%	101.70	102.—
Renta ung. de hârtie	87.90	88.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	151.50	151.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	97.60	97.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.50	127.50
Gabin	5.97	5.95
Napoleon	10.05	10.04
100 marce nemțesi	62.20	62.20
London pe (poliță de trei luni)	126.60	126.70

Nr. 1209. [1606] 2-3

EDICT.

Nicolae Lazar gr. or. din Mohu, carele de 3¹/₂ ani a părăsit pe muierea sa Maria n. Duma fără să se mai scie dacă mai trăește sau nu, prin aceasta se citează ca în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea sub-

semnatului, căci la din contră procesul matrimonial urzit de muierea lui se va pertracta și decide pe basa pribegirei curentatului.

Scaunul protopresbiterial gr. or. al Sibiului ca for matrimonial de instanța I.

Sibiui, 28 Octobrie, 1886.

Simeon Popescu.
protopresbiter.

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină de gură a **Dr. POPP,**
medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și îndispensabilă la întrebunțarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumării de întrebunțare. În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți** a **Drului Popp**, se conservă totdeauna **dinții sănătoși și frumosi,**

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănătos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbul singur dinții găuși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erberi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivese foarte escelent pentru scalde.

Prețul

Pastă de dinți aromatică în dărburi 35 cr.
Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinți à fl. 1.—
Săpunul de erberi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurării de apă de gură anatherină falsificată, din cauză că aceea în cele mai multe cazuri conform analizei conține amestecături pagubitoare sănătății.

Comande prin epistole se efpetează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum și în toate farmaciile, drogueriile și parfumiile din Transilvania și România. [1595] 3-16

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de instrumente cordale, pentru batere și suflare, numai de calitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tineri ori bătrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de **Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion** cu notele lor. Reparaturile se efpetează lute, bine și efin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloge mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimt gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni.

[1582] 9-20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datorica mea a vă înștiința că de doi ani întrebunțez preparatul d-voastre **balsamul de viață al Drului Rosa**, care în călătoriile mele în diferite climate, are o influință binefăcătoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mare călătorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde **balsamul Dr. Rosa** mi e îndispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conducător la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se bazează numai pe conservarea și promoțiunea unei digestiuni bune, căci aceasta este condiția fundamentală a sănătății și a unei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă pentru regularea misturei spre a obține o compoziție de sânge adevărat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rău, este mult cunoscutul și plăcutul

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la toate boalele digestive, adică la lipsă de apetit, răgâială cu acrimă, flatuosiți, cărăduri, dureri de stomach, cărăci de stomach, și prea îngreunarea lui cu bucate, regmă, hemoroide, boala femeii, ipohondrie, melancolie (în urma conturbăciunii digestive); acesta împotrăștează întreaga activitate a misturei, produce sânge curat și sănătos și redă corpului **înținare puterea și sănătatea de mai înainte.** În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un medicament de casă sigur și probat popular, dobândind o **înținare universală.**

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.
Mi e scrisori de recunoștiință stan la dispoziție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin **mandate postale.**

Pentru de a depărta falsitatea

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „DR. R.” în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însă cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreună cu marca, se astupă. Sticlele sunt învalite în anunțurile de întrebunțare. Pachetarea se face în carton vinet, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205-III**, și e în limba germană, boemă, maghiară și franceză, ear **muchile sunt** prevăzute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit **bater numai în parte** de vr'utul din lucrurile espuse, să se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de viață al Drului Rosa în principialul depot al fabricantului B. Fragner,**

apotecă la Vulturul negru, în Praga, cornul dela Spornergasse 205-III și în depozitele mai jos însemnate: Sibiu: Karl Müller, apotecar, W. F. Morscher, apotecar; — Cluș: Iohann Wolff, apotecar, Nicolan Széký, apotecar, Adolf Valentini, apotecar; — Brașov: Eduard Kugler, apotecar; — Torda: Gabriel Wolf & Sohn, apotecar.

Toate apotecile din Austria, au în deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifia de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațiilor, rănilor și umflăturilor.

Acesta se întrebunțază cu succes sigur la **inflamațiile, oprăvirea lăptelui și împietirea pieptului femeilor la înfăcarea copilor;** la abscese, umflături sanquilară, hemioșie purioasă, la umflături reumatice, inflamații cronice la ghezele picioarelor, la scurțituli, la așudarea picioarelor și ioase, rac, aprinderea perioșilor etc.

Toate inflamațiunile, petriificațiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăg'nd atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că această alifia de casă din Praga după adevărul original nu a u a pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifia de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205-III în limba germană și boemă. — Dosele se învalie în hârtie roșie care arată întrebunțarea (în 9 limbi) și e provădută în carton venet pe care afară de marcă se află pe partea de desupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpărătoriu va afla alifia împachietare a doselor de căt, care e descrișă, preparatul să se privească de fals și să se retrimită.

Balsam de aud.

Cunoscent cu mijlocul cel mai nimerit și mai efpice pentru vindecarea audului greu și dobândirea audului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 13-20

Editura și tipariul tipografiei archidieceasane.